WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 5

Ocena	Kształcenie językowe i ortografia	Kształcenie literackie i kulturowe	Tworzenie wypowiedzi
Dopuszczający (2)	• **Zna** najbardziej podstawowe zasady pisowni. • **Wskazuje** podstawowe części mowy w prostych zdaniach. • **Zapisuje** proste wyrazy bez rażących błędów. • Rozpoznaje z pomocą nauczyciela rzeczownik, liczebnik czasownik i przymiotnik w prostych zdaniach. • Stosuje najważniejsze zasady pisowni (wielka litera, ó/u i rz/ż w często używanych wyrazach). • Zapisuje proste wyrazy i zdania bez rażących błędów, kończąc zdanie kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem.	• **Odczytuje** tekst lektur i mitów na poziomie dosłownym. • Odczytuje dosłowny sens lektur i mitów, odpowiadając na pytania: kto? co? gdzie? kiedy? • Wskazuje głównych bohaterów (np. Nemeczek, rodzeństwo Pevensie, Herakles, Ikar) oraz miejsce akcji i najważniejsze wydarzenia fabuły. • Czyta w ciągu roku co najmniej 4 dłuższe książki wybrane wspólnie z nauczycielem i klasą i mówi, o czym były. • Odróżnia z pomocą nauczyciela informację od opinii w krótkim tekście lub reklamie.	• **Tworzy** krótką, kilkuzdaniową wypowiedź na temat wybranego bohatera lub boga greckiego. • **Zapisuje** prosty plan wydarzeń lektury lub mitu z pomocą nauczyciela. • Pisze z pomocą nauczyciela krótkie opowiadanie odtwórcze (np. o jednej z prac Heraklesa) z początkiem, rozwinięciem i zakończeniem. • Opisuje w kilku zdaniach postać lub przedmiot (np. wygląd wybranego boga greckiego). • Wskazuje z pomocą nauczyciela kilka cech wyglądu i zachowania postaci (np. Nemeczka). • Wymienia elementy listu (miejscowość i data, zwrot do adresata, treść, pozdrowienia, podpis) i z pomocą nauczyciela pisze krótki list lub e-mail. • Pisze teksty, w których błędy językowe, ortograficzne i logiczne nie przeszkadzają w zrozumieniu treści i nie przekreślają wartości

			włożonej pracy. • Tworzy krótką, kilkuzdaniową wypowiedź ustną o wybranym bohaterze. • Stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe (powitanie, prośba, podziękowanie) i nazywa swoje emocje prostym zdaniem (np. „Czuję złość, bo…”).
Dostateczny (3)	• **Rozpoznaje** odmienne i nieodmienne części mowy. • **Wymienia** rodzaje zdań. • **Stosuje** podstawowe reguły interpunkcyjne. • **Rozwiązuje** typowe zadania gramatyczne polegające na odmianie przez przypadki, czasy, tryby. • Rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy. • Określa podstawowe formy wyrazów: przypadek i liczbę rzeczownika, osobę, czas i tryb czasownika. • Wymienia rodzaje wypowiedzeń (oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe) i odróżnia zdanie od równoważnika zdania. • Wskazuje podmiot i orzeczenie w zdaniu pojedynczym. • Stosuje podstawowe reguły interpunkcyjne	• **Odczytuje** prosty sens przenośny utworów oraz mądrość płynącą z mitów. • **Analizuje** kolejność wydarzeń w mitach i lekturach. • **Rozpoznaje** cechy charakterystyczne mitu jako gatunku i wskazuje podstawowe motywy (np. motyw wędrówki, narodzin świata). • Porządkuje kolejność wydarzeń w mitach i Lekturach. • Odróżnia utwór realistyczny od fantastycznego (np. „Chłopcy z Placu Broni” i „Opowieści z Narnii”) i wskazuje narratora, bohatera, czas i miejsce akcji. **Porównuje** i ocenia postępowanie bohaterów, stosuje odniesienia do własnych doświadczeń. • Rozpoznaje w tekście epitet, porównanie i wyraz dźwiękonaśladowczy. • Wskazuje, do czego reklama chce przekonać odbiorcę i odróżnia w niej fakty od opinii. • Wybiera książkę zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i mówi, dlaczego ją wybrał.	• **Tworzy** samodzielną wypowiedź pisemną (np. krótki opis wyglądu greckiego boga lub bohatera literackiego) zachowując trójdzielną kompozycję. • **Zapisuje** samodzielnie plan wydarzeń z lektury lub mitu. • Pisze poprawnie plan ramowy i redaguje wypowiedź, rozwijając kolejne punkty planu. • Sporządza notatkę z lekcji lub podręcznika w wybranej formie (punkty, mapa myśli, tabela) i układa pytania do tekstu. • Redaguje i komponuje proste opowiadanie odtwórcze i twórcze na podstawie planu, z zachowaniem chronologii zdarzeń i trójdzielnej kompozycji. • Redaguje opis przedmiotu, postaci lub miejsca, porządkując elementy (np. od ogółu do szczegółu, od góry do dołu).

	(przecinek przed „ale”, „że”, „bo”, „który”, dwukropek przed wyliczeniem). • Wyjaśnia znaczenie nieznanego wyrazu, korzystając ze słownika papierowego lub internetowego.		• Redaguje opis postaci według podanego planu, wskazując jej zalety i wady. • Używa przymiotników i rzeczowników określających wygląd i cechy postaci. • Pisze krótki list i e-mail z zachowaniem wszystkich elementów. • Przestrzega na ogół zasad poprawnej budowy zdań i precyzyjnie stosuje poznane słownictwo. • Wyraża swoje zdanie w rozmowie, podaje przynajmniej jeden argument i odnosi się do wypowiedzi rozmówcy.
Dobry (4)	• **Porównuje** formy gramatyczne i poprawnie je odmienia. • **Zapisuje** teksty z zachowaniem poprawnej ortografii. • Porównuje formy gramatyczne i poprawnie odmienia wyrazy w wypowiedziach (np. liczebniki, trudne formy rzeczowników). • Rozpoznaje zdania pojedyncze i złożone oraz wskazuje, które wyrazy w zdaniu się ze sobą łączą. • Zapisuje teksty z zachowaniem poprawnej ortografii i uzasadnia pisownię wymianą głosek (np. morze, bo morski).	• **Wskazuje** w tekście źródła związków frazeologicznych i posługuje się mitologizmami (np. pięta Achillesa, syzyfowa praca) w odpowiednim kontekście. • **Wyciąga wnioski** z postaw bohaterów. • Analizuje zachowanie postaci mitologicznych i bohaterów lektur i porównuje ich postawy (np. rozwagę Dedala i lekkomyślność Ikara, odwagę Nemeczka). • Rozpoznaje różne środki językowe (epitety, porównania, metafory, wyliczenia), dostrzega ich oddziaływanie na wyobraźnie odbiorcy. • Wyciąga wnioski z postaw bohaterów i odnosi je do własnych doświadczeń i wartości (np. przyjaźń, lojalność, odpowiedzialność). • Porównuje informacje na ten sam temat z dwóch źródeł (np. encyklopedia i strona internetowa) i wskazuje, które jest bardziej	• **Tworzy** poprawne, logiczne i spójne formy wypowiedzi (np. list, opis Placu Broni czy Olimpu). • **Posługuje się** urozmaiconym słownictwem. • **Uzasadnia swoje zdanie** na temat zachowania postaci, używając argumentów z tekstu. • Redaguje plan ramowy i szczegółowy, stosując różne wypowiedzenia (zdania i równoważniki zdań). • Rozwija punkty planu w poprawną, bogatą treściowo wypowiedź. • Redaguje opowiadanie odtwórcze i twórcze podzielone na akapity. • Redaguje charakterystykę postaci: opisuje

	• Stosuje synonimy i antonimy, żeby uniknąć powtórzeń w swoim tekście. • Wyjaśnia różnicę między dosłownym a przenośnym znaczeniem wyrazów i związków frazeologicznych (np. „mieć głowę na karku”). **Wyraża i uzasadnia** swoje stanowisko w rozmowie, stosuje słownictwo argumentujące np. Moim zdaniem, sądzę, że...	wiarygodne. • Planuje czytanie wybranej książki , dzieli się wrażeniami po przeczytaniu.	wygląd, nazywa cechy charakteru i ilustruje je przykładami zachowań z lektury. • Stosuje słownictwo nazywające cechy i oceniające postać. **Posługuje** się kompozycją i układem graficznym adekwatnym do formy i charakteru wypowiedzi. • Pisze poprawnie list i e-mail, używając zwrotów grzecznościowych i zapisując je wielką literą (np. Ty, Ciebie, Pan). • Pisze teksty z nielicznymi błędami językowo-stylistycznymi, logicznymi i ortograficznymi.
Bardzo dobry (5)	• **Posługuje się** bogatą i poprawną polszczyzną. • Stosuje zaawansowane reguły składniowe i interpunkcyjne (przecinek w zdaniu złożonym, cudzysłów, nawias, dwukropek). • Porównuje i świadomie dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz neutralne i nacechowane (np. dom, domek, domisko). • Wyjaśnia zależności między częściami mowy a częściami zdania (np. rzeczownik w roli podmiotu).	• **Odczytuje** głęboki, symboliczny sens i uniwersalne przesłanie mitów (np. mit jako próba wyjaśnienia zjawisk przyrody lub ludzkich zachowań). • **Wyciąga wnioski** ogólne na temat ludzkiego losu na podstawie mitologii. • Odczytuje głęboki, symboliczny sens i uniwersalne przesłanie mitów (np. mit jako próba wyjaśnienia zjawisk przyrody lub ludzkich zachowań). • Przedstawia uzasadnioną interpretację tekstu kultury z innej dziedziny sztuki (np. obraz „Pejzaż z upadkiem Ikara”, film „Opowieści z Narnii” w porównaniu z książką). • Ocenia, jak reklama lub post w mediach społecznościowych wpływa na decyzje odbiorcy, i nazywa użyte chwyty. • Ocenia własne nawyki cyfrowe i proponuje realny plan ich zmiany.	• **Tworzy** wyczerpujące, bogate językowo wypracowania (np. opowiadanie twórcze, w którym uczeń spotyka wybranego boga na Olimpie). • **Uzasadnia swoje zdanie** w sposób dojrzały, płynnie łącząc wątki z mitologii i lektur. • Redaguje plan ramowy i szczegółowy konsekwentnie w jednej formie (same zdania albo same równoważniki) i rozwija go w wyczerpującą wypowiedź. • Wzbogaca opowiadanie elementami opisu przedmiotu , wyglądu bohatera, dialogiem. • Dobiera świadomie słowa ze względu na temat i ich znaczenie, posługuje się

		Wykorzystuje pojęcia : fikcja, utwór realistyczny, utwór fantasytyczny, mit, legenda, powieść, opowiadanie, nowela.	słownictwem wyrażającym ocenę i formułuje w zakończeniu własną ocenę postaci. • Zastępuje wyrazy nadużywane wyrazami i zwrotami bliskoznacznymi. • Pisze teksty poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym. • Przygotowuje i wygłasza prezentację multimedialną o przeczytanej książce z czytelnym układem slajdów i podanymi źródłami. • Odnosi się w dyskusji do argumentów innych osób, zgadza się lub polemizuje z nimi.
Celujący (6)	• Samodzielnie analizuje zdania pojedyncze i złożone: wskazuje części zdania, związki wyrazów oraz wyjaśnia, jaką funkcję pełnią w zdaniu poszczególne części mowy. • Bezbłędnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji (także w zdaniach złożonych, przy cudzysłowie, nawiasie i dwukropku) i samodzielnie uzasadnia pisownię, odwołując się do reguł i wymiany głosek. • Świadomie dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, neutralne i nacechowane,	• **Analizuje** wpływ mitologii greckiej na współczesną kulturę, literaturę i język. • **Podejmuje** różne działania o charakterze twórczym z wykorzystaniem języka i różnych form literackich. • Porównuje funkcjonowanie tych samych motywów (np. motywu władzy czy poświęcenia) w mitach i innych utworach literackich oraz filmowych. • Formułuje własne pytania filozoficzne do tekstu i szuka na nie odpowiedzi (np. „Czy Syzyf mógł być szczęśliwy?”). • Samodzielnie wyciąga wnioski. • Weryfikuje informacje w kilku źródłach, wskazuje braki danych, sprzeczności i próby manipulacji. • Rekomenduje klasie książkę spoza listy lektur	• **Tworzy** teksty o wysokich walorach estetycznych (np. nowoczesną wersję wybranego mitu). • **Uzasadnia swoje zdanie** w dyskusji o problematyce moralnej lektur, wykazując się szeroką erudycją humanistyczną. • Buduje napięcie w opowiadaniu (np. zwrot akcji, zaskakujące zakończenie) i świadomie wybiera środki stylistyczne. • Tworzy opis sytuacji, krajobrazu lub przeżyć, łącząc obraz, dźwięki i emocje za pomocą epitetów, porównań i przenośni. • Pisze charakterystykę porównawczą dwóch

	dopasowując je do tematu, sytuacji i odbiorcy, a w swoich tekstach unika powtórzeń. • Wyjaśnia dosłowne i przenośne znaczenie związków frazeologicznych, wskazuje ich pochodzenie (np. z mitologii) i poprawnie używa ich we własnych wypowiedziach.	i uzasadnia jej wartość (np. recenzja, nagranie video, prezentacja multimedialna).	postaci (np. Dedala i Ikara) i uzasadnia swoją ocenę odwołaniem do wartości. • Projektuje i realizuje projekt twórczy związany z lekturą. • Koordynuje pracę grupy nad projektem czytelniczym: dzieli zadania, pilnuje terminów, pomaga rozwiązywać spory.